

היחידה לקיימות ואיכות הסביבה

ביקורת מעקב

1. בשנת 2015, נערכה ביקורת ביחידה לקיימות ואיכות הסביבה. ביקורת המעקב הנוכחית העלתה כי מנהלת היחידה יישמה את מרבית ההמלצות אשר היו באחריותה הבלעדית.
2. במהלך התקופה האחרונה, היקף העבודה של היחידה, במיוחד בתחום התכנון ההנדסי, גדל באופן משמעותי. בנוסף, יועץ התכנון הסביבתי, אשר נתן את שירותיו ליחידה הפסיק את ההתקשרות עם העירייה, וכיום רק מנהלת היחידה מטפלת באישור להיתרי הבנייה, תיקי מידע ותב"ע, מה שהופך את היחידה לצוואר הבקבוק במתן האישורים, ובנוסף, גוזל באופן משמעותי את זמן הניהול של מנהלת היחידה.
3. בנוסף, מנהלת היחידה מגישה "קולות קוראים" רבים, שכן הם מקור תקציבי חשוב לפעילות היחידה המבוצעת בעיר. גם בתחום זה מנהלת היחידה היא המבצעת היחידה של העבודה, והעומס הנוצר בשל כך פוגע בפעילות השוטפת של היחידה.
4. להלן בטבלה הממצאים בהתאם להמלצות הביקורת:

מס"ד	המלצות בדוח המבקרת לשנת 2015	עדכון המצב
1.	לערוך אחת לרבעון פגישת מטה, שתכלול את מנכ"ל העירייה, סמנכ"לית פיתוח, סמנכ"לית חטיבת קהילה ומנהלת היחידה, במטרה לקדם את תוכניות העבודה, ולבחון את הדרכים להוציאן אל הפועל.	לא בוצע. סמנכ"לית פיתוח עירוני לקחה על עצמה את האחריות, ותקפיד כי פגישות אלו יתקיימו.
2.	לבנות תכנית פעולה לקידום האכיפה הסביבתית (בשיתוף איכות הסביבה, הפיקוח העירוני והמחלקה המשפטית), לדיון בהנהלת העיר אשר תובא לאישור במועצת העירייה.	בוצע באופן חלקי. מנהלת היחידה ערכה מיפוי לחוקים אותם ניתן לאכוף באכיפה סביבתית ודירגה אותם לפי סדר חשיבותם. ב- 09/2016, היא העבירה את המיפוי למשנה למנכ"ל העירייה, למנהל מחלקת הפיקוח וליועצת המשפטית. היועצת המשפטית ציינה כי לא חלה התקדמות בנושא משום שבפיקוח העירוני קיימים מעט פקחים המוסמכים לאכיפה סביבתית, ואין כוונה להסמיך פקחים נוספים, ולכן הנושא לא טופל כלל, ולא הובא לדיון ולאישור מועצת העיר.

היחידה לקיימות ואיכות הסביבה - ביקורת מעקב

מס"ד	המלצות בדוח המבקרת לשנת 2015	עדכון המצב
3.	לערוך את תקציב היחידה מול הגזברות בשיתוף מנהלת היחידה, אשר אחראית באופן ישיר על התחום.	לא בוצע. בשנת 2017, הסכום שהוקצב לפעילות היחידה היה זהה לסכום משנת 2016, אך לא נלקח בחשבון, שמקורות ההכנסה הקיימים ליחידה מהמשרד להגנת הסביבה צפויים להיות נמוכים משמעותית בשנה זו. מנהלת היחידה לא הוזמנה לדיון על קביעת תקציב היחידה.
4.	לקבוע מועד, אחת לשנה (בחופשת הקיץ) לפינוי פסולת רעילה מהמעבדות בבתי הספר.	בוצע. אחת לשנה נעשית פנייה לכול בתי הספר. בקיץ 2016, לא היתה פסולת בכמות שהצדיקה פינוי, ולכן לא נערך פינוי. בקיץ 2015, נעשה פינוי.
5.	לדרוש מהפקח השייך ליחידה לממש את סמכויות האכיפה שניתנו לו בעניין מתן קנסות.	לא בוצע. מרבית האכיפה הקיימת ביחידה היא לצורך רישוי עסקים. קיימים מקרים בודדים בשנה בהם קיימים מפגעים המצריכים מתן קנסות. המפקח עתיד לפרוש לפנסיה בעוד כשנתיים, ועד אז, כאשר עולה הצורך במתן קנס, הפנייה מועברת לפיקוח העירוני. מנהלת היחידה הדגישה את הצורך שפקחי העירייה יקבלו הכשרה במדידת רעש, שכן קיימת חשיבות למדידה בשעות הלילה. לדבריה, קיימים רק שני פקחים מוסמכים, וגם הם לא מבצעים את המדידות כאשר עולה הצורך.
6.	להזמין לדיוני הוועדה לאיכות הסביבה את בעלי התפקידים התפעוליים.	בוצע. הגורמים המוזמנים לוועדה הם גורמים שפועלים בשיתוף עם מנהלת היחידה. סגן מהנדס העיר הוזמן לבקשת חברי הוועדה, לתת סקירה בנושא הפיתוח הסביבתי באזור חוף הים.

היחידה לקיימות ואיכות הסביבה - ביקורת מעקב

עדכון המצב	המלצות בדוח המבקרת לשנת 2015	מס"ד
<p>מנהלת המחלקה לחינוך, חברה ורווחה באגף החינוך מוזמנת לתת סקירות על התקדמות הפרויקטים בתחום הפרדת הפסולת אותם היא מקדמת, בשיתוף עם מנהלת היחידה, בגני הילדים ובבתי הספר בעיר.</p> <p>סגן מנהל אגף התברואה, האחראי על המיחזור בעיר, הוזמן אף הוא לדיון בנושא המיחזור.</p>		
<p>לא בוצע.</p> <p>הביקורת מדגישה כי חשוב להעלות את עניין חסרונם של חברי הוועדה גם בישיבות מועצת העיר.</p>	<p>לשקול למנות חברים חדשים במקומם של החברים החסרים באופן קבוע בישיבות הוועדה לאיכות הסביבה.</p>	.7
<p>בוצע.</p> <p>הפרוטוקולים של הוועדה כתובים כך ש:</p> <ol style="list-style-type: none"> נעשית הבחנה בין חברי הוועדה למוזמנים, תוך ציון תפקידם של הנוכחים. תוצאות ההצבעות נרשמות בפרוטוקול, לרבות ציון אופן הצבעת כול החברים (בעד/נגד/ נמנע). להחלטות אופרטיביות של הוועדה מוגדר לוח זמנים ליישום. יו"ר הוועדה חתום על הפרוטוקול. פרוטוקול הישיבה הקודמת, לרבות הנספחים, מאושרים בתחילת כול ישיבת ועדה, לצורך בקרה אחר יישום החלטות הוועדה. 	<p>להקפיד על כתיבה נכונה של הפרוטוקולים של ישיבות הוועדה</p>	.8
<p>לא בוצע.</p> <p>מנהלת היחידה ציינה כי בעקבות הביקורת נעשו שינויים רבים בהתנהלות ועדת איכות הסביבה, ובכוונתה להמשיך את תהליך השינוי וליישם את כלל המלצות באשר להתנהלות הוועדה.</p>	<p>להציג בפני הוועדה לאיכות הסביבה את תכניות העבודה של האגפים השונים והתקציבים הקשורים לאיכות הסביבה, ליצירת שיתוף פעולה בין היחידה לאגפים השונים.</p>	.9

היחידה לקיימות ואיכות הסביבה - ביקורת מעקב

מס"ד	המלצות בדוח המבקרת לשנת 2015	עדכון המצב
10.	לזמן לוועדה לאיכות הסביבה את נציג הגזבר במטרה לקדם את הנושא התקציבי ולשנות סדרי עדיפויות, בהתאם למטרות לשיפור איכות הסביבה.	לא בוצע. מנהלת היחידה לא הוציאה זימון לגזבר, למרות שהביקורת רואה חשיבות רבה בהשתתפותו בדיונים שנעשים על תוכנית העבודה, ובהשתתפות מנהלים מקצועיים שאמורים להיות חלק מהפעילות העירונית לשיפור השמירה על הסביבה.
11.	להציג לפחות אחת לשנה בפני מועצת העיר תוכנית עבודה והמלצות לפעילות קידום איכות הסביבה בעיר בהתאם לדיוני הוועדה.	לא בוצע. החל משנה זו, תקפיד מנהלת היחידה להעביר את המידע לאגף המוניציפלי על מנת שהוא יהיה חלק מסדר יומה של מועצת העיר.
12.	לקבוע גורם שיהיה אחראי למעקב אחר ביצוע החלטות הוועדה, אשר יעדכן את חברי הוועדה בנוגע ליישומן.	בוצע. ועדת איכות הסביבה החליטה כי הגורם האחראי למעקב ובקרה אחר התקדמות ביצוע החלטות הוועדה תהיה מנהלת היחידה. היא מדווחת בכול ישיבה על ההתקדמות ביישום ההחלטות ועורכת בקרה אחר שלמות יישומן.
13.	להציג בתחילת כול ישיבת ועדה דיווח על ההתקדמות ויישום הנושאים לביצוע.	בוצע. כיום, בתחילת כול דיון של הוועדה מאושר הפרוטוקול של הדיון הקודם ומנהלת היחידה מדווחת על השינויים והתקדמות הפרויקטים אותם היא מוציאה אל הפועל בעיר.
14.	לכתוב נוהל עבודה מקיף לדרך פעילות היחידה, ולעדכן ולהרחיב את הוראות העבודה הקיימות בהתאם לשינויים שחלו במהלך השנים.	בוצע באופן חלקי. הוראות העבודה שקיימות עודכנו, אולם נהלים חסרים טרם נכתבו. מנהלת היחידה ציינה כי היא קיבלה אישור מסמנכ"ל פיתוח להיעזר ביועץ חיצוני לכתוב הנהלים החסרים מפאת העומס הקיים על היחידה, ולכן היא הקצתה תקציב עבור העבודה, קיבלה הצעות מחיר לביצועה, והפיקה הזמנת עבודה, אולם החשב לא אישר אותה.

היחידה לקיימות ואיכות הסביבה - ביקורת מעקב

מס"ד	המלצות בדוח המבקרת לשנת 2015	עדכון המצב
15.	לבנות תהליך התנהלות מקיימת באחת החטיבות, מתוך תקציב היחידה, בהתאם לתוכנית הקיימות העירונית לשם עריכת פיילוט ובחינת חיסכון.	לא בוצע. היתה כוונה לערוך זאת, אולם לאחר צמצום תקציב היחידה בלמעלה מ- 50% אין למנהלת היחידה אפשרות לבצע את ההתנהלות המקיימת מתוך תקציב היחידה.
16.	להוביל תוכנית עירונית חינוכית מובנית, רב שנתית, אשר תכלול את החזון העירוני בנושא ההגנה על הסביבה ותתבסס על למידה חווייתית, לרבות יעדים כגון: מודעות, מחוייבות ואחריות, ומדדים לבחינת יישומה בכל העיר.	בוצע באופן חלקי. קיימים נושאים אותם מנהלת היחידה, בשיתוף אגף החינוך מעוניינים לקדם. הנושאים העיקריים הם: מיחזור והפרדת פסולת. נושאים אלו באים לידי ביטוי בתוכנית השנתית של אגף החינוך ושל היחידה לקיימות. לאחרונה, בעקבות תקציב מהמשרד להגנת הסביבה, החלה מנהלת היחידה לקדם פרויקט בנושא עם אוכלוסיית הגיל השלישי בעיר. לא קיימת תוכנית רב שנתית, הנגזרת מהחזון העירוני וכוללת יעדים מדידים. מנהלת היחידה ציינה כי בשל אילוצי תקציב, והעובדה כי כול פעילות היחידה ממומנת מתמיכה של המשרד להגנת הסביבה, במרבית המקרים נושאי הפרויקטים המקודמים מוכתבים על ידי המשרד להגנת הסביבה.
17.	לאפשר לרכזת התעשיות והעסקים לבדוק ולחתום על חוות הדעת לעסקים, לצורך מתן רישיון עסק, על מנת להקל על העומס הקיים על מנהלת היחידה.	טרם בוצע. רכזת התעשיות והעסקים הודיעה על התפטרותה. במכרז שפורסם לאיוש משרה זו נדרשת הכשרה ברישוי עסקים, על מנת שהרכז שיגוייס יוסמך לחתום על חוות הדעת.
18.	לנהל את כלל המפעלים/העסקים להם חומרים מסוכנים, תוך פירוט המידע.	בוצע. מנהלת היחידה הוסיפה את המידע באשר לסוג החומר וכמותו בגיליון האקסל אותו היא מנהלת.

היחידה לקיימות ואיכות הסביבה - ביקורת מעקב

מס"ד	המלצות בדוח המבקרת לשנת 2015	עדכון המצב
19.	<p>לשקול את הרחבת היחידה או ליצור שינוי מבני אשר יאפשר את ניהול המשימות הרלוונטיות לשמירה על הסביבה ביחידה, ולא כפי שהן כיום, מפוזרות באגפים שונים.</p>	<p>בוצע באופן חלקי. הנהלת העיר לא קיבלה את ההמלצה לגבי השינוי המיבני במלואה, אולם השינוי שנעשה הוביל שיפור תהליכי העבודה הבין מחלקתיים. בתחום <u>התכנון הסביבתי</u>, נבנה נוהל עבודה חדש בשיתוף מהנדס העיר, על פיו, היועץ החיצוני שייד ליחידה, ופועל על פי הנחיות מנהלת היחידה. הביקורת מדגישה כי הנוהל לא נכתב בפורמט הנהלים העירוני, לא אושר בהתאם לנוהלי העירייה ולא הוטמע בפורטל העירוני.</p>
20.	<p>להגדיר את תחומי האחריות של כול אחד מבעלי התפקידים ואת היקף משרתו.</p>	<p>בתחום <u>החינוך</u> הנהלת העיר רואה יתרון בהשארת האחריות והמחוייבות לקידום נושאים הקשורים באיכות הסביבה באגף החינוך. (ראה סעיף 21).</p>
21.	<p>למנות רכוז חינוך, אשר יוביל תהליכים ויזמות חינוכיות. תפקידי רכוז החינוך כוללים: (1) פיתוח והובלה של תוכנית לימודים מערכתית, רב שנתית, ליישום החינוך הסביבתי. (2) הפיכת בתי הספר למרכזים חינוכיים בתחום איכות הסביבה. (3) עבודה קהילתית עם תושבי העיר להעצמת המודעות והמחוייבות לאיכות הסביבה ופיתוח בר קיימה בקרב הקהילה העירונית. (4) פיתוח מודעות ומחוייבות סביבתית של עובדי העירייה ותאגידיה.</p>	<p>בוצע באופן חלקי. לא מונה רכוז, אך מנהלת המחלקה לחינוך, חברה ורווחה באגף החינוך, פועלת בשיתוף מנהלת היחידה לקיימות ואיכות הסביבה על מנת לקדם ולשלב פרויקטים שבתוכנית העבודה. השנה נבחר נושא מרכזי אותו הוחלט לקדם, והפרויקטים מבוצעים לרוב בגני הילדים ובבתי הספר היסודיים. בשנה הבאה יקודמו פרויקטים גם בבתי הספר העל יסודיים. קיימת תוכנית עבודה שנתית מפורטת, הכוללת את הפעילות השנתית אותה מעוניינת מנהלת המחלקה לקדם מול מוסדות החינוך. מנהלת המחלקה לחינוך, חברה ורווחה הדגישה כי כיום, בכול בית ספר יסודי קיימת רכזת קיימות המוציאה את התוכניות הבית ספריות אל הפועל.</p>

היחידה לקיימות ואיכות הסביבה - ביקורת מעקב

עדכון המצב	המלצות בדוח המבקרת לשנת 2015	מס"ד
<p>כמו כן, קיים שיתוף פעולה מלא בין מנהלת המחלקה לחינוך, חברה ורווחה ובין מנהלת היחידה לקיימות, מתקיימות ישיבות שוטפות אחת ל- 3 שבועות, והנחישות של שתי המנהלות מקדמות את הנושא, ומעלות אותו לסדר היום החינוכי העירוני.</p> <p>חשוב לציין כי היוזמה על הפרויקטים, בנייתם והעבודה מול המשרד להגנה על הסביבה נעשה על ידי מנהלת היחידה. כמו כן, בפועל, הפעילות מתמקדת בחינוך הפורמלי, ותכניות הקשורות לעבודה קהילתית עם תושבי העיר באשר להעצמת המודעות והמחוייבות לאיכות הסביבה לא נעשות מול רכזת החינוך.</p> <p>ליחידה חסרה פונקציה של רכז חינוך אשר תצמצם את העומס הכבד המוטל על מנהלת היחידה. רכז החינוך יעסוק בייזום פעולות חינוכיות, פיתוח תוכניות להגברת מודעות ויפעל מול משרדי הממשלה השונים למציאת מקורות תקציב ואיתור פרויקטים. כמו כן, כיום אין אף גורם אשר אמון על קידום הפעילות החינוכית בקרב הקהילה העירונית, ועידוד פעילויות לפיתוח מנהיגות חינוכית בקרב בני הנוער בקהילה, למעורבות ולתרומה בנושאים סביבתיים בעיר.</p>	<p>5) פיתוח מנהיגות חינוכית בקרב בני הנוער בקהילה, ועידודם למעורבות ותרומה בעיר.</p> <p>6) ייזום פעילות עם רשויות שכנות בנושא חינוך סביבתי בר קיימה.</p>	